

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף מ"ו
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ד אמצע סעיף א' ועל לולבי סעיף ג'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ז' 'יש בענייני השכלה'

לוח
לימוד
יומי

האם יוצאים ידי חובה במשלוח מנות כשהמקבל נמנע מלאכול את המאכלים?

שאלות ותשובות אקטואליות לחג הפורים נלקטו מתוך ביאורים ומוספים למשנ"ב בהוצאת 'דרשו'

אדם השולח 'משלוח מנות' ובו מאכלים שהמקבל נמנע לאוכלם מטעמי בריאות - לדעת הגרש"ז אויערבך יוצא ידי חובתו, וכן דעת הגר"ש אלישיב, אך הוסיף כי לכתחילה אין לנהוג כך; ולדעת הגר"ח קניבסקי אינו יוצא ידי חובתו. וכך דעותיהם של הגר"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי גם במקרה שהמקבל נמנע מלאכול את המאכלים שבמשלוח מטעמי כשרות. ובמקרה הפוך, שהמאכל אסור באכילה, אך מותר למקבל מסיבה בריאותית וכדומה - כתב הג"ר שלמה קלוגר שהשולח אינו יוצא ידי חובתו.

[ביאורים ומוספים למשנ"ב 'דרשו', תרצה, 44]

למי ניתן לשלוח משלוח מנות?

בנוגע למצות משלוח מנות נאמר: "איש לרעהו", והאחרונים דנים בשאלות שונות בקשר לכך. לדוגמה - האם בן יכול לשלוח לאביו? לדעת השפת אמת, לכתחילה יקדים האב וישלח לבן ובכך יעשה הבן ל'רעהו', ואזי יכול לשלוח לאביו. ובנוגע לרב ותלמיד, כתב המהר"י אָסאד שהתלמיד יוצא ידי חובה במשלוח לרבו.

ומבוגר השולח לילד - לדעת הכף החיים אינו יוצא ידי חובה; ולדעת הערוך השולחן יוצא ידי חובה, וכן פסק הגר"ח קניבסקי. וילד השולח לילד, ואף נער בר מצוה ששלח לחבירו שעדיין 'קטן' - דעת הגר"ש אלישיב שיוצאים ידי חובתם. [ביאורים ומוספים למשנ"ב 'דרשו', תרצה,

מה מברכים על 'יוגורט' עם 'גרנולה'?

גרעיני דגנים - ברכתם 'האדמה' (וראה שו"ע רח, ד); וקליפותיהם המכונים 'סופ'ין' - יש שכתב שברכתן 'שהכל'; ויש שכתב שבזמננו שהתרבו האוכלים אותן, דינן כגרעינים עצמם. וכשמערב גרעינים או סופ'ין ב'יוגורט' וכדומה, כמצוי ב'גרנולה' - יש שכתב שהיוגורט נחשב כתבשיל שמערב בו דגן, וברכתו 'מזונות', ואף אם הדגן הוא מיעוט, ומטרתו רק להטעים את היוגורט; (ויש חולקים, ראה ספר וזאת הברכה, עמ' 106); אך אם מערבם רק לשם שיפור העיכול וכדומה, יתכן שברכתו 'שהכל'. [ביאורים ומוספים דרשו, 10]

האוכל קמח - האם מברך עליו?

האוכל קמח מחמשת מיני דגן, אף אם הוא קלוי ויש בו מעט טעם - ברכתו 'שהכל', אם הוא ראוי לאכילה. ואין ברכתו 'האדמה' כאוכל גרעינים שלמים (ראה לעיל), משום שכאשר נטחנו הגרעינים יצאו מכלל 'פרי', ואין לומר עליהם "פרי האדמה", שהרי עתידים 'להתעלות' כשיהפכו למאפה או לתבשיל, אשר הם דרך אכילת פרי זה, ואילו אכילת הקמח אינה דרך אכילת פרי זה. ואף קמח שאכילתו מזיקה לקיבה ולגוף, ברכתו 'שהכל', כיון שבשעת אכילתו נהנה כדרך כל האוכלים. [שו"ע א, ומשנ"ב טו; ביאורים ומוספים דרשו, 11-12]

מה מברכים על עשבי בר הראויים לאכילה?

פרי או ירק הטובים לאכילה כשהם חיים, אף אם גדלו מאליהם, ברכתם 'העץ' או 'האדמה' (בהתאם לפרי ולירק), מפאת חשיבותם; אבל עשבים ועלים שאין בני אדם מגדלים אותם והם גדלים מאליהם, אף אם הם ראויים לאכילה כשהם חיים, ואף אם הם משמשים כמאכל חשוב במיוחד - ברכתם 'שהכל', כיון שעשבים ועלים אינם חשובים דים לברך עליהם ברכת הפירות אלא כשבני אדם מגדלים אותם לאכילה; ולפיכך, כרוב, חסה וכיוצא בהם, שבני אדם מגדלים אותם לאכילה, ברכתם 'האדמה'. [שו"ע א, ומשנ"ב יח-ט]

אתמול למדנו

- גידולי 'מצע מנותק' - יש אומרים שאין לברך עליהם 'המוציא לחם מן הארץ' ו'האדמה'; יש אומרים שניתן לברך גם 'האדמה'; ולדעת כמה מפוסקי זמננו, דין גידולים אלו כגידול רגיל. וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לברכת 'גידולי מים'.
- תבשיל ומאפה שברכתם 'המוציא', 'מזונות', 'העץ' או 'האדמה', שנשרפו מעט, או שניתן בו תבלין בכמות גדולה מהנדרש, וכדומה, וכן אם התייבשו או התקלקלו - אם טעמם נפגם מעט, ברכתם אינה משתנה; אך אם טעמם נפגם משמעותית, ועדיין ראויים לאכילה - ברכתם 'שהכל' ו'בורא נפשות'.

מחר נלמד

- 'מזיגת' היין והגדרותיה
- מהי כמות המים שניתן 'למזוג' ביין שבזמננו?
- מהי כמות המים שניתן 'למזוג' במיץ ענבים?